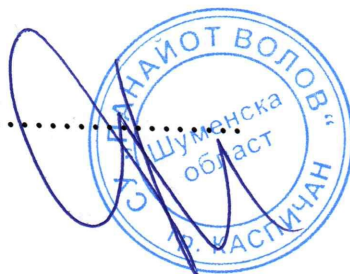

СРЕДНО УЧИЛИЩЕ „ПАНАЙОТ ВОЛОВ“ – ГР. КАСПИЧАН
9930 Каспичан, ул. Мадарски конник 99, <https://su-volov.com>, 088 487 1042

Утвърждавам: .....
Явор Якимов
Директор

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ ЗА УЧЕБНАТА 2026/2027г.

*Програмата е приета на Педагогически съвет
с Протокол № 17/09.09.2026 г.*

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Сериозен проблем за образователната ни система са броят на отсъствията на учениците, некоректното им отразяване в училищната документация и бавният темп на намаляване на преждевременно напусналите училище ученици от задължителната училищна възраст.

Създаването на условия за редовното присъствие в училище и активната работа по време на учебния час са важни за бъдещето на всеки ученик. Те са гаранция за неговия успех, залог за по-добра квалификация и по-големи възможности за реализация, условие за повишаване качеството на образованието. Важна роля в това отношение има училището, което трябва да подхожда комплексно и същевременно индивидуално за всеки конкретен случай на ученик, застрашен от отпадане или вече напуснал училище.

Предприемането на адекватни и ефективни мерки от педагогическите екипи за намаляване броя на отсъствията и броя на преждевременно напусналите училище ученици следва да се основават на задълбочен анализ на причините, пораждащи тези явления, на оценка на ефикасността на съществуващите мерки и училищната политика.

Предлаганата програма е основана на разбирането, че главна ценност в образователната система е детето (ученикът).

На основата на идентифицираните проблеми в програмата са представени конкретни мерки за реализиране на определените дейности.

Задачите на програмата са:

1. Да очертае дейности по формулираните мерки.
2. Да представи план за действие.

I. Мерки

1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение.

Отг.: директор, кл. ръководители

2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Отг.: кл. ръководители

3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане.

Отг.: кл. ръководители

4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

Отг.: кл. ръководители, учители

5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

Отг.: ученически съвет

6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

Отг.: кл. ръководители и родители

7. Мерки за подкрепа на учениците в риск от страна на представители на местната власт, гражданския сектор и работодателските организации.

Отг.: кл.ръководители, координатор

8. Разработване на механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отг.: зам.-директор УД, кл. р-ли

9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици.

Отг.: кл. р-ли, учители

10. Работа в Механизма за посещаемо и безопасно училище.

Отг.: длъжностно лице

II. ДЕЙНОСТИ

Дейност 1. Мерки за недопускане на фиктивно записване на ученици от всички форми на обучение:

- Своевременно информирание за статута на ученици чрез поддържане на връзка с обществени институции;
- Осъществяване на постоянна връзка с кмета на района;
- При необходимост осъществяване на посещения от страна на педагогическия персонал по домовете на деца в риск;

- Своевременно попълване на регистъра в информационната система – отразяване процесите на записване, преместване, преминаване в друга форма на обучение и напускане на образователната система;
- Ежемесечно актуализиране на базата данни за броя на учениците и представяне в РУО.

Дейност 2. Проучване и анализиране на основните причини за отсъствията на учениците и риска от преждевременно напускане на училище.

Начален етап:

- Идентифициране на деца в риск от отпадане (кл. р-л, психолог);
- Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск);
- Осигуряване на възможности за индивидуална изява на децата;
- Интеркултурно обучение (родители + учители).

Прогимназиален етап:

- Идентифициране на деца в риск от отпадане (кл. р-л, психолог);
- Ролята на класния ръководител (индивидуална работа с децата в риск);
- Гражданско образование с приоритет на здравно образование и професионално ориентиране;
- Ученическо самоуправление;
- Индивидуална работа с деца в риск (часовете за консултации);

Дейност 3. Механизъм за идентификация на учениците в риск от отпадане

- Класните ръководители в началото на учебната година, след проучване, изготвят индивидуална оценка за всеки ученик в риск. Резултатите от оценката на ситуацията на учениците под формата на доклад се предават на директора.

Срок: 30.10.2026г.

Отг.: кл. ръководител

- Създаване на регистър за децата в риск в училището (информацията в този регистър може да се получи от друго училище, когато детето се премества, по служебен път).

Срок: постоянен

Отг.: кл. ръководител

- Формиране на екипи според идентифицираните потребности на децата в риск да отпаднат от училище. (В екипа може да се включат

представители на класните ръководители и други учители, на УКПППУ, на родителите, на учениците.)

- за деца в риск да отпаднат от училище поради *трудности в ученето*

Отг.: кл. р-ли, учители,
родители, ученици

- за деца в риск да отпаднат от училище поради *поведенчески проблеми*

Отг.: кл. р-ли, координатор

- за деца в риск да отпаднат от училище поради *социално-икономически проблеми*.

Отг.: кл. р-ли, родители

- Идентифициране на причините /фактори, които оказват силно влияние върху отпадането от училище.

Социално-икономически причини

- *Лошото качество на живота* на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите от тези групи;
- *Ниските доходи* не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование (за учебници, тетрадки, дрехи, храна) и се посочват от родителите като главна причина за отпадане;
- Бедността на семейството е съществена причина за отпадането от училище;
- От друга страна, *детето*, което не посещава училище, е ценно и като *трудов ресурс* и често подпомага формирането на семейния бюджет или участва в домакинската работа. Основната им заетост е свързана със:
  - събирането на вторични суровини или работа в строителството;
  - деца, които помагат на своето семейство чрез грижа за някои от своите братя, сестри, по-възрастен човек или в домашното стопанство.

Образователните причини за отпадане от училище

- затрудненията при усвояване на учебния материал;

- слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище;
- наличие на конфликтни отношения със съученици.
-

Етнокултурната среда на детето оказва съществено влияние

- ранното встъпване в брак;
- лош жизнен стандарт и битови условия, безработица и др.;
- влиянието на семейството (отглеждане на деца в непълни семейства; ниско образователно равнище на родителите, безотговорно родителство и др.).

Познаването на тези специфични гледни точки, които често извеждат проблема отвъд собствената отговорност за неговото причиняване и съществуване, е важна предпоставка за ефективната превенция и ограничаване на отпадането от училище. Родителите акцентират върху трудната икономическа ситуация на семейството, бедността и невъзможността да се посрещнат разходите, свързани с образованието на детето.

Дейност 4. Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците.

4.1. Преосмисляне и планиране на работата с родителите:

- Алтернативи на традиционната родителска среща;
- Възможност да признаем собствените си грешки и желанието за промяна;
- Умението да кажем, че имаме нужда от тяхната помощ;
- Родителите – партньори и хора с идеи;
- Разпределението на отговорности и ангажименти.

4.2. Превръщането на училището в място, в което всяко дете има място за изява:

- Включване на учениците във факултативна подготовка;
- Организиране на различни училищни инициативи;
- Участие в общински и областни състезания и олимпиади;
- Подобряване на системата за провеждане на консултации;

- Гарантирането на личната свобода и достойнството на децата;
- Възможност за участие в училищния живот като партньори;
- Възможност за чести срещи с представители на различни институции, външни на училището.

4.3. Превенция на отсъствията от училище и ранното напускане на системата

- Индивидуална работа от страна на учители, класни ръководители, психолог със застрашените от отпадане ученици;
- Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности;
- Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището;
- Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП;
- Активна работа на координатора с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот;
- Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището;
- Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците;
- Съвместни дейности с училищното настоятелство за преодоляване на проблема с отпадане на ученици от училище;
- Съвместна работа с МКБППМН, ДПС, отдел „Закрила на детето“, ДПС при РУ;
- Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищни празници и извънкласни мероприятия;
- Организиране на извънкласни дейности и занимания по интереси.

Дейност 5. Мерки за подкрепа на учениците в риск от напускане чрез различни форми на ученическо самоуправление.

В СУ “Панайот Волов” функционира ученически съвет, който се основава на принципа на самоуправлението.

Самоуправлението в училище:

- както в защита на правата и личността на ученика, така и за спазване на неговите задължения;
- с цел осъществяване на връзка между ученическия съвет и обществеността;
- за равноправно участие на ученици, родители и учители при решаването на проблеми;
- за спазването на етиката между ученици и учители;
- се основава на прозрачност в работата на ученическия съвет.

Обект на дейността на ученическия съвет са:

- учебно-възпитателният процес;
- организиране и активизиране на живота на учениците в училище;
- познаване и спазване на правата и задълженията на учениците;
- опазване на училищното имущество.

Основни задачи са:

- С цялостната учебно-възпитателна работа да се съдейства за придобиване на интелектуални умения, социална култура и гражданска ангажираност, необходими за пълноценен живот на учениците в постоянно променящите се обществени отношения;
- Да се създадат предпоставки за личностна мотивация и ангажираност на учениците за съзнателно и активно участие в учебно-възпитателния процес, в училищните и извънучилищните дейности и мероприятия;
- Да се работи целенасочено за формиране у учениците на гражданско съзнание и социално поведение;
- Да се създадат подходящи условия и предпоставки за прилагане и развитие на различни форми на ученическо самоуправление и самоконтрол чрез училищния ученически съвет, ученическите съвети по класове и формираните във връзка с изпълнение на конкретни дейности комисии.

Мерки

- Организиране на базари;
- Оформяне на кът при отбелязване на различни празници;
- Изготвяне на табла;

- Участие в мероприятията на училищно ниво, занимания по интереси, извънкласни дейности.

Дейност 6. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителските общности.

- Работа с деца/ученици и семействата им преди възникване на проблеми и рискове;
- Индивидуална работа с всяко дете в риск да отпадне от училище;
- Повишаване чувствителността на родителите към нуждите на децата и развитие на умения за тяхното посрещане;
- Конкретизиране на правилника на училището в частта му за налагане на наказания на учениците (брой отсъствия – вид наказание);
- Запознаване на родителите с правилника на училището и възможностите, които то дава за обучение и възпитание на децата;
- Съгласуване на дейностите с ОЗД, МКБППМН, ДПС;
- Осигуряване на индивидуални часове за консултация за подпомагане на изоставащите деца;
- Специализирана педагогическа подкрепа за изоставащите и застрашени от отпадане;
- Използване на целодневна форма на обучение;
- Осигуряване на средства за приобщаване на изоставащите и застрашени от отпадане към извънкласните форми на училищен живот;
- Развитие на разбирането на детето за постигане на по-голяма отговорност за собственото му поведение;
- Подкрепа на децата/учениците да направят информиран избор за своите постъпки и отношение към света;
- Развитие на умения за взаимопомощ и приемане на различията.

Дейност 7. Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване/нанасяне на отсъствията на учениците в училищната документация.

Цел: Настоящият механизъм е разработен с цел превенция на отсъствията на учениците.

Задача: Осъществяване на контрол за редовното и точното нанасяне/отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.

Отг.: класен ръководител,
учители, зам.-директор УД

Дейности, разпределени, както следва:

1. Учител

- В началото на учебния час отразява в дневника на класа номерата на закъснелите и отсъстващите ученици;
- Ефективно провеждане на консултации по учебни предмети и допълнителни занимания с деца и ученици;
- Своевременно информира класните ръководители за наличие на ученици с допуснати голям брой извинени и неизвинени отсъствия по съответния учебен предмет.

2. Класен ръководител

- Нанася стриктно броя извинени и неизвинени отсъствия на учениците в дневника на класа и в ученическата книжка;
- При установяване на голям брой неизвинени отсъствия своевременно информира родителите за отсъствията и успеха на учениците;
- Ежемесечно писмено подава справка за ученици, допуснали над 5 неизвинени отсъствия до директора;
- Изготвя докладна записка до директора на училището относно ученици, предложени за налагане на наказание съгласно ЗПУО.

3. Директор

- Разглежда подадените докладни записки относно ученици, предложени за наказание и ги резолира до координатора;
- Следи за редовното нанасяне на отсъствията на учениците в дневника на класа;
- Извършва периодични проверки по време на учебен час относно съответствие между броя на отсъстващите ученици и броя на нанесените отсъствия в дневника на класа;
- Свиква заседание с цел изслушване на ученици, предложени за налагане на наказание;

- Извършва ежемесечен контрол върху изпълнението на задълженията на педагогическите екипи за непрекъснат контакт и информиране на родителите за развитието на детето/ученика и отсъствията му.

Дейност 9. Механизъм за реинтеграция на отпадналите от училището ученици

- Идентифициране на отпаднали ученици;
- Мотивиране на отпадналите за продължаване на образованието чрез информационни кампании;
- Работа с отпадналите и техните семейства;
- Преодоляване на социалните пречки пред реинтеграцията на отпадналите ученици: закупуване на учебни пособия, материали и др.;
- Дейности за наваксване на пропуснатия учебен материал, вкл. допълнителни занимания, допълнителни часове и др.;
- Допълнителни занимания с децата и учениците, за които българският език не е майчин език;
- Създаване на адаптивна приемна среда в училище: създаване на индивидуални учебни програми за наваксване на пропуснати знания и умения;
- Допълнително обучение на учители и директори за работа с отпаднали ученици;
- Въвеждане/реализиране на дейности за интеркултурно образование;
- Реинтеграция на отпаднали ученици в училище и прилагане на механизми за превенция на повторно отпадане;
- Организиране на кампании за повишаване на осведомеността на родители относно ползите от това детето да посещава училище;
- Организиране на срещи с родители и деца с цел разясняване необходимостта от завършена степен на образование;
- Идентифициране на деца с изяви дарби, които да бъдат мотивирани да развиват своята дарба чрез допълнителни занимания;
- Стимулиране чрез материална подкрепа на талантливите деца, чрез предоставяне на материали и пособия, необходими за развитие на дарбата на деца от социално слаби семейства.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

№ ПО РЕД	ДЕЙНОСТИ	ОТГОВОРНИК	СРОК
1.	Разработване и прилагане на мерки за намаляване на отсъствията на учениците	кл. ръководители, учители, родители	Постоянен
2.	Идентифициране на деца в риск от отпадане	класен ръководител	Постоянен
3.	Индивидуална работа от страна на учители и класни ръководители със застрашени от отпадане ученици (в часовете за консултации)	учители, класни ръководители	Постоянен
4.	Провеждане на разговори и индивидуални консултации с ученици от психолога и класния ръководител	класни ръководители	Постоянен
5.	Екипна работа на учители по класове	учители	Постоянен
6.	Осигуряване на ресурсно подпомагане на учениците със СОП	ресурсен учител, логопед, психолог	Постоянен
7.	Стриктно отбелязване на отсъстващите ученици, коректно подаване в системата и системни текущи проверки от страна на ръководството на училището	учители, ръководство	Постоянен (ежемесечно)
8.	Организиране участието на учениците в извънучилищни		

	дейности и извънкласни клубове по интереси	учители	Постоянен
9.	Своевременно информиране на родителите за отсъствията и успеха на учениците чрез електронния дневник	класни ръководители	Постоянен
10.	Засилване обучението по гражданско и здравно образование чрез беседи, срещи и интерактивни дейности	класни ръководители	Ежемесечно
11.	Своевременно уведомяване ДСП, отдел „Закрила на детето“ за ученик допуснал повече от 5 неизвинени отсъствия	класни ръководители, директор	Ежемесечно
12.	Регулярно провеждане на родителски срещи	директор, класни ръководители	По график
13.	Популяризиране на добрите постижения на учениците в сайта и ФБ страницата на училището	директор	По график
14.	Активизиране на ученическото самоуправление чрез включване на повече ученици в проекти на училището	Ученически съвет, класни ръководители	Постоянен
15.	Активна работа на УКППТУ с проблемните деца с цел приобщаване към училищния живот съвместно с МКБПМН, ДСП, отдела „Закрила на детето“, ДПС при РУ	Координатор, класни ръководители	Постоянен